

Verneutstyr

Tom Okan

Mob.: 92629452

Epost: tom.okan@nlr.no

NLR Nord Norge

Verneutstyr kan bestå av en enhet med flere funksjoner. Det kan også bestå av flere separate enheter som brukes sammen eller samtidig og som beskytter mot ulike fareforhold. Alt som en viktig del av en trygg arbeidsdag.

I denne artikkelen tar vi en gjennomgang av forskjellige typer åndedrettsvern.

Åndedrettsvern

Ved valg av åndedrettsvern er det viktig å vite hva man skal verne seg mot, hvem som skal benytte det og hvilken arbeidsoppgave man skal utføre.

Åndedrettsvern deles inn i filtrerende åndedrettsvern og åndedrettsvern som tilfører frisk luft til brukeren, enten via en kompressor eller ved hjelp av trykkluftflasker.

I landbruket benyttes mest filtrerende åndedrettsvern, unntatt ved arbeid i gjødselkjeller, silo eller i flislager. Her kan det trenges friskluft, da det er fare for oksygenmangel. (NB: bruk alltid silovifte i tårnsiloer).

Filtrerende åndedrettsvern deles inn i partikkelfilter (støvfilter) og gassfilter. Partikkelfilter beskytter kun mot partikler og gassfilter kun mot gasser. For gassfilter må man i tillegg vite hvilken gass man skal beskytte seg mot, da det finnes ulike filter for ulike typer gasser. Ofte benyttes en kombinasjon av partikkelfilter og gassfilter.

Partikkelfilter deles inn i tre klasser: **P1, P2 og P3**. P3 filteret er det filteret som tar de fineste partiklene og skal benyttes dersom det finnes giftige partikler og virus. I arbeidssituasjon anbefales alltid minst P2 filter.

Foto: Katrine Alexandra L. Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

På bildene over ses eksempler på korttidsstøvmasker. Disse maskene beskytter også mot aerosoler. Maskene til høyre og venstre på bildet er P2-masker og maska i midten er P3-

maske. P3-maska har bedre tetting rundt nese/munn. Det finnes flere leverandører og typer av korttidsstøvmasker. Se etter om masken har CE og EN standard merking og hvilken klasse den har.

Hel- og halvmasker

I stedet for korttidsstøvmaskene kan man kjøpe en halv- eller helmaske. Til disse fås både støvfilter, gassfilter eller kombinasjon av både gass og støv. Her byttes kun filtrene, mens selve maskekroppen kan brukes i flere år. Unntatt er 3Ms «engangs» kombinasjonsmaske. Masken har både støvfilter og et kombinasjons gassfilter. Her kastes hele masken når filteret er oppbrukt.

Maskekropper finnes i forskjellige størrelser; S, M og L. Det er viktig å finne en maske som passer ansiktsformen og tetter godt. Masker er som sko, det er lurt å prøve først!

Foto: Katrine Alexandra L. Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

Bildet over viser 3Ms «engangs» halvmaske til venstre. På de to andre halvmaskene kan man bytte filter når de er oppbrukt.

Dersom man også trenger beskyttelse for øyne og hud kan en helmaske være løsningen.

Foto: Katrine Alexandra L. Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

Helmaske har høyere beskyttelsesgrad enn en halvmaske og finnes i ulike utgaver. Noen har ett filter, mens andre har to filter.

Motordrevet åndedrettsvern

Et motordrevet åndedrettsvern passer for tungt arbeid, dersom man må benytte åndedrettsvern over lang tid eller man synes det er tungt eller ubehagelig å puste gjennom et filter. De som har skjegg eller mye rynker vil ha problemer med å få masker til å tette godt rundt ansiktet. For de passer det bedre med et motordrevet åndedrettsvern.

En vifte blåser inn filtrert luft til ansiktsdelen, man får dermed ingen pustemotstand og det vil føles mer behagelig å jobbe med en slik maske. Filtrene er oftest plassert på et belte. Her finnes det også ulike typer, noen har kun støvfilter mens andre har kombinasjonsfilter av støv og gass, og det finnes ulike hodesett å velge mellom. Det finnes også motordrevne åndedrettsvern som har både vifte og filter plassert på hodedelen. Man unngår da slangen, men hodesettet blir noe tyngre å ha på. For å beskytte slangen kan man tre en (refleks)vest utenpå.

Foto: Anne Marie Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

Masken på bildene over har åndedrettsvern, øyevern og hodevern i ett. Det er viktig å huske på at batteridrevne åndedrettsvern **ikke** kan benyttes der det er fare for oksygenmangel.

De vanligste gassfiltrene som man trenger i landbruket er filter merket med bokstavene A eller fargekoden brun. Dersom man er eksponert for gjødselgasser, sure gasser (f.eks. maursyre, svovelsyre) eller ammoniakk trenger man kombinasjonen ABEK med fargekodene brun, grå, gul og grønn.

Foto: Katrine Alexandra L. Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

Bildet over har filter med kode ABE 1 (brun, grå, gul). Gassfilter har to klasser, klasse 1 og 2. Klasse 1 har mindre volum enn klasse 2 og blir raskere mettet eller oppbrukt, men ellers er de like gode.

Foto: Katrine Alexandra L. Heiberg (Viktoria verneutstyr og verneklær, Drammen).

Eksempel på gassfilter A klasse 2.

Gassfilter har begrenset lagringsholdbarhet. Siste bruksdato for filter oppbevart uåpnet i original emballasje skal være angitt på filteret.

Gass-/dampfilter har både holdbarhetsdato og begrenset brukstid. Brukstid vil avhenge av type forurensing, mengden av gass/damp, hvor hardt arbeidet er (brukerens luftforbruk), tid, luftfuktighet, temperatur og oppbevaring.

Et filter som ligger åpent vil trekke til seg gasser og fuktighet i lufta og vil derfor fort bli oppbrukt.

Gode rutiner

Da det vil være vanskelig å beregne alle disse faktorene, bør man ha gode rutiner for filterskifte og vedlikehold av åndedrettsvernet.

1. Noter på filteret når det tas i bruk
2. Oppbevar filteret tørt og lufttett
3. Rengjør maska etter bruk
4. Bytt filteret regelmessig (filter kan ikke rengjøres)
5. Kontroller og vedlikehold maska jevnlig (kontroller inn- og utåndingsmembraner, at maskekroppen er hel, at maska er tett og at stropper er hele og elastiske)

Skift filteret før du kjenner luktgjennomslag!